

POSTANOWIENIE

Dnia 23 sierpnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Aleksander Stępkowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Przesławski

SSN Krzysztof Wiak

w sprawie ze skargi L.K.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie w sprawie o sygn.
III AUa 1541/19,

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w Krakowie
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 23 sierpnia 2023 r.,

**1. stwierdza, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w
Krakowie w sprawie o sygn. akt III AUa 1541/19 nastąpiła
przewlekłość postępowania;**

**2. zaleca Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie wyznaczenie w
sprawie o sygn. III AUa 1541/19 rozprawy w terminie 1 (jednego)
miesiąca od dnia zwrotu akt postępowania;**

**3. przyznaje skarżącej L.K. od Skarbu Państwa – Sądu
Apelacyjnego w Krakowie sumę pieniężną w wysokości 2500
(dwa i pół tysiąca) złotych;**

**4. zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego
w Krakowie na rzecz skarżącej L.K. kwotę 240 (dwieście
czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa
procesowego w postępowaniu skargowym;**

5. oddala skargę w pozostałym zakresie.

UZASADNIENIE

Skargą z 15 lutego 2023 r. (data nadania skargi na poczcie) na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki L.K. (dalej także: skarżąca), zastępowana przez profesjonalnego pełnomocnika, wniosła o:

1) stwierdzenie, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie, w sprawie toczącej się pod sygnaturą III AUa 1541/19, nastąpiła przewlekłość postępowania;

2) przeprowadzenie dowodu z akt sprawy prowadzonej przez Sąd Apelacyjny w Krakowie Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych pod sygn. akt III AUa 1541/19;

3) przyznanie od Skarbu Państwa na rzecz skarżącej kwoty 5 000 zł;

4) wydanie sądowi rozpoznającemu wskazaną sprawę zalecenia wyznaczenia terminu rozprawy w terminie miesiąca od dnia zwrotu akt postępowania;

5) zasądzenie od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Krakowie na rzecz skarżącej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

W uzasadnieniu skargi podniesiono m.in., że 17 września 2019 r. skarżąca wniosła apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie, Wydział VII Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, z 22 sierpnia 2019 r., sygn. akt I instancji VII U 3306/18, do Sądu Apelacyjnego w Krakowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych. Następnie 25 października 2019 r. skarżąca otrzymała informację, że Sąd Okręgowy w Krakowie przekazał apelację wraz z aktami sprawy do Sądu Apelacyjnego w Krakowie. Apelacja została następnie uzupełniona pismem pełnomocnika z 20 stycznia 2020 r. oraz pismem z 3 listopada 2020 r.

Wskazano również, że okres ponad trzech lat bezczynności sądu w kwestii wyznaczenia rozprawy apelacyjnej nie jest w żaden sposób uzasadniony, a przedmiotowa sprawa z uwagi na charakter świadczenia, którego dotyczy (renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy) ma bardzo istotne znaczenie dla strony.

Prezes Sądu Apelacyjnego w Krakowie w odpowiedzi na skargę, wniósł o jej oddalenie.

W uzasadnieniu odpowiedzi na skargę Prezes Sądu Apelacyjnego w Krakowie zwrócił uwagę, m.in. na to, że w referatach sędziów nadal oczekują na terminy rozpraw sprawy, które wpłynęły w 2019 r., a terminy wyznaczanych rozpraw wynikają z liczby spraw wpływających do Wydziału w ostatnich latach oraz obsady kadrowej (liczne odejścia w stan spoczynku sędziów i nieobsadzanie zwolnionych stanowisk). Prezes Sądu Apelacyjnego w Krakowie wskazał również, że niewyznaczenie terminu rozprawy jest rezultatem braku takich warunków kadrowych, biurowych i proceduralnych, które umożliwiałyby szybkie i rzetelne rozpoznanie takiej liczby spraw, jakie wpływają do Sądu Apelacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga na przewlekłość postępowania zasługiwała na częściowe uwzględnienie.

1. Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (t.j. Dz.U. 2018, poz. 75 ze zm., dalej: ustawa o skardze na przewlekłość postępowania) – strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania). Na mocy art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora

prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej złożoności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania. Stosownie do art. 5 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiła przewlekłość postępowania, wnosi się w toku postępowania w sprawie.

2. Utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazuje, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej w ciągu 12 miesięcy od daty wpłynięcia apelacji (por. postanowienia Sądu Najwyższego z: 12 maja 2005 r., III SPP 96/05, OSNP 2005, nr 23, poz. 384; 16 marca 2006 r., III SPP 10/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 120; 21 marca 2006 r., III SPP 13/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 121; 18 maja 2016 r., III SPP 53/16,; 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18; 13 grudnia 2018 r., I NSP 62/18; 24 stycznia 2019 r., I NSP 87/18; 27 marca 2019 r., I NSP 88/18; 5 kwietnia 2022 r., I NSP 66/22). Nie oznacza to jednak, że w każdym przypadku, w którym przekroczony został okres 12 miesięcy, w czasie których nie wyznaczono terminu rozprawy, automatycznie następuje przewlekłość postępowania w rozumieniu ustawy. Ocena spełnienia obowiązku rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie zależy od konkretnych okoliczności, a zatem wymaga uwzględnienia wielu czynników wpływających na tok postępowania. Powyższe oznacza, że przewlekłość postępowania ocenia się w każdej sprawie w sposób indywidualny, z uwzględnieniem wymienionych okoliczności.

3. Jak wskazano w odpowiedzi na skargę, apelacja od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie wpłynęła do Sądu Apelacyjnego w Krakowie

28 października 2019 r. i tego samego dnia wylosowano przez System Losowego Przydziału Spraw sędziego referenta. Dnia 5 stycznia 2021 r. dokonano losowania sędziego referenta z uwagi na przejście poprzedniego referenta w stan spoczynku. W dniu 10 stycznia 2022 r. dokonano kolejnego losowania sędziego referenta z uwagi na odwołanie z delegowania do pełnienia obowiązków sędziego w Sądzie Apelacyjnym w Krakowie dotychczasowego referenta. Nie wyznaczono terminu rozprawy.

4. W świetle przytoczonego wyżej, utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego oraz okoliczności faktycznych sprawy, nie ulega wątpliwości, iż czas oczekiwania na wyznaczenie rozprawy apelacyjnej w analizowanej sprawie został przekroczony i wynosi ponad 3 lata. W ocenie Sądu Najwyższego w powyższych okolicznościach uzasadnione jest stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie III AUa 1541/19 toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie.

5. Przechodząc do oceny argumentacji podniesionej przez uczestnika postępowania mającej wskazywać na bezzasadność skargi, w orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że znaczny wpływ spraw, problemy kadrowe i obciążenie sędziów pracą pozostają bez wpływu na stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie, w której wniesiono skargę (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 121). Obciążenie pracą, liczba spraw oraz stan kadry orzeczniczej, co najwyżej prowadzić mogą do stwierdzenia, że przewlekłość postępowania w konkretnej sprawie nie jest wynikiem zaniedbań, czy też uchybień ze strony sądu. Jednak to na Państwie spoczywa obowiązek zorganizowania warunków należytego sprawowania władzy jurysdykcyjnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 120). Ostatecznie Sąd Apelacyjny jako jednostka reprezentująca Skarb Państwa ponosi zatem formalną odpowiedzialność za niewłaściwe wywiązywanie się przez Państwo z powyższego obowiązku.

Konsekwencją stwierdzenia, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie w sprawie III AUa 1541/19 nastąpiła przewlekłość postępowania, jest obowiązek Sądu Najwyższego rozstrzygnięcia w przedmiocie żądania

skarżącej zasądzenia na jej rzecz kwoty 5 000 zł tytułem odpowiedniej sumy pieniężnej.

Orzekając o przyznaniu skarżącej od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Krakowie sumy pieniężnej w wysokości 2 500 zł, Sąd Najwyższy uwzględnił, iż zgodnie z art. 12 ust. 4 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, minimalna wysokość sumy pieniężnej jaką należy zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz skarżącej wynosi 500 zł za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, niezależnie od tego, ilu etapów postępowania dotyczy stwierdzona przewlekłość, przy czym suma pieniężna nie może być niższa niż 2 000 zł. Ponieważ postępowanie w niniejszej sprawie rozpoczęło się w 2018 r., na rzecz L.K. od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Krakowie należy zasądzić kwotę 2 500 zł.

Jednocześnie Sąd Najwyższy nie znalazł podstaw do przyznania skarżącej żądanej przez nią kwoty 5 000 zł. Zasądzana suma pieniężna w swojej istocie ma na celu rekompensatę zaistnienia i skutków przewlekłości postępowania, a nie poprawę bytu materialnego skarżącej pozostającej w trudnej sytuacji ekonomicznej. Z tych względów, w ocenie Sądu Najwyższego, kwota 2 500 zł rekompensuje zaistnienie i skutki przewlekłości postępowania.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 12 ust. 2 i 4 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, orzekł jak w pkt 1 i 3 sentencji postanowienia, na zasadzie art. 12 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania rozstrzygnął jak w pkt 5 sentencji postanowienia.

Z akt sprawy III AUa 1541/19 Sądu Apelacyjnego w Krakowie nie wynika, aby w chwili wniesienia skargi na przewlekłość postępowania został wyznaczony termin posiedzenia w sprawie. Wobec powyższego Sąd Najwyższy, w pkt 2 sentencji postanowienia, na podstawie art. 12 ust. 3 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, zalecił Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie wyznaczenie terminu rozprawy w terminie 1 miesiąca od dnia zwrotu akt postępowania.

6. O kosztach postępowania skargowego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 w zw. z art. 394¹ § 3 i w zw. z art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania oraz § 14 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości

z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie
(Dz.U. 2015, poz. 1800).

[K.O.]

[ł.n]